

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 513. Quinam, etsi ipsi debitores non sint, nomine tamen debitoris solvere possint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

quosdam censentes, cum solutio tendat ad liberationem, posse minores citra consensum curatoris solvere per *L. 13. ff. ad Sc. Trebell.* Quam tamen legem loquentem de expedienda voluntate non posse in consequentiam trahi, ait Muller. Idem, & quidem à potiore, dicendum de furiosis & mente perpetuò captis. *L. 124. ff. de R. 7.* cum eorum voluntas nulla sit, nisi tempore furoris intermissi, *L. 40. ff. eod.* Muller. *l. c. lit. n.* ad idem dicendum de grololanis, qui etsi omnino mente capti non sint, ita tamen hebetes, & mentis tantà impotentia laborant, ut iis propterea datus curator, inclinans. Item idem dicendum de prodigis. *L. 10. ff. de curat. furios.* Lauterb. *loc. cit.* Muller. *lit. 9.*

4. Tertio servi solvere prohibentur, cum debere non possint. *L. 41. ff. de pecul.* nisi dominus iis peculium permiserit, aut nisi actores constituti sint solvendisque pecuniis præpositi. *L. 84. § 94. ff. h. t. Muller. l. c.* Id maxime locum habere dicens in servis, utpote quibus bona adempta & ad Fiscum devoluta.

5. Quarto filii familias ex contractu mutui, dum illud acceperunt contra *sc. Macedon.* vi cuius creditorem urgentem solutionem perpetua exceptione repellere possunt. *L. 40. ff. de condit. indeb.* Muller. *l. c.* qui tamen addit, eos postmodum factos patresfamilias, si quid prius solverint, repetere non posse juxta *L. 7. §. fin. ff. ad sc. Macedon.*

6. Quintò: Reus læsæ majestatis defectu potestatis administrandi bona sua solvere nequit. Struv. in *ff. h. t. cit. th. 69.* Muller. *ad eund. ibid. lit. 11.* Contra Zang. & quosdam alios. Eò quòd licet ejus bona ipso jure ratione domini non transeant ad Fiscum, ut juxta *L. fin. c. ad Leg. Jul. Majest.* Carpz. *observ. crim. p. 1. q. 4. n. 107.* Muller. *l. c.* Sed demum judicis sententiâ; cum non, qui accusatur, sit reus, sed qui criminofus convincitur. *c. fin. caus. 15. c. fin.* Quia tamen administrationem bonorum statim ex die contracti criminis amittit juxta *L. 10. ff. de accus. cit. L. fin. c. ad Leg. Jul. ex nulla ratione dici potest, retinere illum ante sententiam potestatem solvendi suis creditoribus. Non obstante regula generali, quâ vi *L. 15. ff. de donat. L. 2. ff. de bon. damn. L. 6. ff. de jur. fisco.* Relinquitur reis ante damnationem dominium & administratio bonorum suorum. Nam quò ad alienationem & administrationem, quamvis non quò ad dominium, per *L. 20. ff. de accus. L. 5. §. 4. c. ad Leg. Jul. de adulter.* Excipitur crimen læsæ majestatis & repetundarum, ac proinde à tempore, quo primum quis de incunda factione consilium iniiit, quælibet quarumlibet rerum alienatio ab eo facta nullius est momenti; quia censetur facta in fraudem Fisci, quem scire debebat propter commissum crimen se habiturum successorem juxta *L. 45. ff. de jur. Fisco.* Farinac. *oper. trim. q. 116.* Bachov. *ad Trentl. vol. 2. d. 32. lit. g.* Neque tamen ex hoc creditores fraudantur suo credito; cum à Fiscò succedente in locum delinquentis competentibus actionibus petere possint, ut solvantur. *L. 2. c. ad leg. Jul. de vi publ. L. 6. ff. de jur. fisco.* Porrò limitantur hæc dicta de ademptione facultatis alienandi, ut locum habeant ratione perduellionis, non verò ratione simplicis criminis læsæ majestatis. Muller. *l. c.* remittens ad *tract. suum de pana conatus. c. 6. §. 9. § leg.* E contra extendenda, ut locum habeant etiam ratione conatus criminis perduellionis. Item quòd reus læsæ majestatis non*

tantum nequeat solvere pecuniam debitam, sed etiam offerre, obsignare, deponere.

7. Sextò idem de amissione facultatis solvendi dicendum de reo repetundarum & hæretico. Arg. *Auth. Gazaros. c. de heret. L. 2. c. de accus.* ubi illorum bona Fiscò adjudicantur. Muller. *l. c. lit. 2.* dicens etiam speciale esse in hæreticis per *l. cum secundum de heret. in 6.* quòd à tempore commissi criminis eorum bona ipso jure in Fiscum transeant. De cætero hæc extendenda non sunt ad aliorum criminum reos; cum odia non sint extendenda; sed illi in reatu constituti, uti administrare possunt, ita & alienare bona alienatione necessaria, qualis est, ad quam faciendam creditori jure astringitur debitor. Ita Muller. *l. c.* quem vide

Quest. 513. Quinam, etsi ipsi debitores non sint, nomine tamen debitoris solvere possint.

1. **R**Esp. Possunt id primò tutores & curatores dictarum personarum, quæ potestatem res suas administrandi non habent; quin & per eos necessario facienda solutio; sed & non tantum aliis creditoribus, sed & ipsis nomine suorum pupillarum, minorum &c. solvere possunt. *L. 9. §. 5. § seq. ff. de administ. tutor.* Lauterb. *h. t. §. 5.*

2. Secundò eorum procuratores non solum ad hoc speciale mandatum habentes (secus tamen est de habentibus speciale mandatum ad lites; cum hi non videantur constituti à domino ad solvendum Muller. *ad Struv. in ff. h. t. th. 70. lit. B.*) sed etiam univertales *L. 87. ff. h. t. L. 10. §. fin. ff. de pact.* Quod tamen ita restringit. Muller. *l. c.* ut procurator generalis possit solvere debita, quæ executionem habent, non verò, quæ solum retentionem habent; cum verosimile non sit, dominos talium debitorum solutionem mandatueros; adeoque etiam non nisi ea, quæ civiliter debentur; cum ea, quæ debentur naturaliter tantum, executionem non habeant, & procurator talis exemplo actoris solvere debeat, pro quo postremo citat. *L. 46. ff. de pecul. Zoëf. h. t. n. 5.*

3. Tertio negotiorum gestor, qui tantam habet solvendi potestatem, ut etiam sibi solvere possit & teneatur, nimirum, si ex gestione habeat pecuniam, ut solvere possit. Muller. *l. c.*

4. Quarto quiscunque tertius, etsi non procurator nec mandatarius, res suas proprias tradendo pro debitore solvere potest, eumque à debito liberare. *L. 5. § 17. c. h. t.* modò tamen is nomine debitoris solvat, aliàs verus debitor non liberabitur, & tertius ille quod solvit per conditionem indebiti, repetere potest. *L. 19. §. 1. § L. 65. §. fin. de cond. indeb.* Lauterb. *h. t. §. 6.* Muller. *l. c.* qui etiam addit, non liberandum debitorem, etsi illius pecuniâ facta fuerit solutio. Potestque id ipsum tertius, non tantum debitor præsentem, scientem, volente aut mandante, sed etiam absente, ignorante, quin & eo invito. *L. solvendum, L. solvere. ff. h. t.* Siquidem, ut ibi dicitur; etiam ignorantis & inviti conditionem meliorem reddere possumus. Neque obstat, quòd invito non detur beneficium. Juxta *L. 69. ff. de R. 7.* Adeoque solutio facta pro debitore, dum ei ingrata esset, amittit rationem beneficii, utpote quæ, ut ait Seneca *de benef. L. 1. c. 6.* Est benevola actio gaudium afferens accipienti. Nam cum creditor debitum recipiens definat esse talis, & sic ejus correlatum, scilicet debitor, ex juris necessitate liberetur vinculo seu solvendi obligatione, per consequentiam adhuc fruatur beneficio,

cio, naturaliter seu materialiter accepto. Ita Lauterbach. *l. c.* alias dictæ legis interpretationes vide apud Muller. *l. c. lit. y.* notando etiam illud dictum Iudori. *L. 3. sentent. de sum. bon. c. 54. multa bona præstantur invitis, quando eorum consulitur utilitati, non voluntati &c.* Tunc autem solvitur utiliter pro invito debitore, quando illius non interfuit non solvi; secus, si illius interfuit non solvi. V. g. dum debitum compensare potuit, Muller. *l. c. lit. z.* Porro licet quod ad effectum liberationis debitoris tales tertii solventes habeant se pari modo, quod ad regressum tamen adversus debitorem habent se dissimiliter; ita nimirum, ut solventi pro alio competat actio mandati ad solutum ab eo repetendum. *L. 6. §. 2. ff. mandati.* Solventi pro alio ignorante actio negotiorum gestorum. *L. 41. §. 43. ff. de negot. gest.* Solventi pro alio invito vel contradicente nulla competat actio aut jus repetendi solutum; quia talis tunc donare videtur. *L. 40. ff. mandati & L. fin. c. de negot. gestor.* De cætero, ut quis tanquam non debitor seu nomine alieno solvat, requiritur, ut in eo præexistat aliqua obligatio solvendi, etsi debitum ipsum ad eum non attineat. Muller. *l. c.* Dum verò non constat, num proprio, num alieno nomine solverit, etsi alieno nomine solutum sentiant multi, contrarium tamen verius tenent Mascard. *de prob. vol. 3. concl. 13; 19. num. 11.* Menoch. *de presump. L. 3. presump. 143.* & alii apud Muller. *l. c.*

Quest. 514. Quinam solvere teneantur.

Resp. ad hanc quæstionem generalem generaliter: solvere per se vel alios tenentur omnes quicumque debent & solvere possunt, sive sint laici, sive clerici; sive mares, sive feminae. Exigit siquidem Justitia, ut suum, seu quod ei debetur, cuique reddatur. Est communis. E contra quicumque creditor non est, nec ex legis dispositione illum representat, nec mandatum ab eo habet, illi non rectè solvitur. Ubi verò in debitore cessat potentia, ibi etiam cessat obligatio solvendi. An tamen aliquid teneantur non potentes solvere totum, & qualiter cum iis procedendum dicitur paulò post.

Quest. 518. Ratione mutui accepti quis teneatur solvere?

1. **R**esp. primò in genere: mutuuum, cujus dominium transit in mutuatarium, ab eodem solvendum, est extra omnem controversiam, solutione hac consistente in redditione numero, seu ejusdem, ut loquuntur Juristi, in specie (etsi enim mutuatarium reddendo rem eandem numero satisfaciatur suæ obligationi, obligatio tamen semper reddendi rem eandem numero repugnat naturæ & fini contractus mutui; quia vel si ere, cujus dominium in se translatum, mutuatarium uti nequiret, dum usus hic consistit in abusu seu consumptione rei) sed ejusdem in genere. V. g. pecuniæ alterius pro pecunia accepta, vinum pro vino, ita ut mutuanti invito pro pecunia vinum, pro vino frumentum reddi non possit, ejusdem tamen quantitatis, qualitatis, valoris, de quibus paulò post ex professo.

2. Resp. secundò in specie: Dum Prælatus nomine Ecclesiæ mutuò accepit pecunias juxta limites potestatis & administrationis suæ (puta, cum consensu capituli, dum tale habet, vel ejus consensus requiritur ad summam tantam, ad cujus solu-

tionem sufficiunt redditus aliæ bona mobilia non pretiosa, exigente necessitate aut utilitate ecclesiæ) ecclesia solvere seu reddere pecunias mutuas tenetur, etiam absque eo, quòd mutuans probaverit eas reipsa impensas in ecclesiæ utilitatem; modò tamen eas in ordine ad dictam utilitatem ex voluntate prælati & capituli, si quòd est, acceptas ostenderit, exhibendo v. g. Instrumentum authenticum, in quo id contineatur, vel conjecturas alias afferendo, unde id probabiliter arguatur. Ex ratione ea, quòd Prælatus vel solus, vel etiam in aliquibus casibus cum Capitulo liberam habeat administrationem bonorum mobilium non pretiosorum ecclesiæ; adeoque & potestatem sumendi mutuò pecunias, seque & ecclesiam suam obligandi pro ejus necessitate & utilitate. V. g. quæ est in construendo ædificium, coemendo prædium, & hæc, sive mutuarius jam decesserit, sive adhuc sit superstes. Ita cum Abb. *in c. 1. h. t. n. 2.* Molin. *de 7. §. 7. tr. 2. d. 300. n. 5.* Laym. *in disp. de reb. eccl. alien. thes. 104.* Pirh. *h. t. n. 12.* Si verò in accipiendo pecunias mutuò excesserit limites potestatis suæ, V. gr. ultra summam vel capitulationem ipsi statutam, supra quam ecclesiam vel mensam suam gravare non potest; vel ad cujus solutionem necessè impendi aut oppignorari res immobiles aut pretiosas ecclesiæ, utpote quæ etiam ab eo & capitulo simul directè aut indirectè alienari nequeunt; in eo inquam casu ecclesia non obligatur plus solvere, quàm quantum in ejus necessitatem vel utilitatem versum esse creditor seu mutuans probaverit juxta *Aurb. hoc jus porrectum in fin. c. de SS. eccles. & can. 2. caus. 10. q. 2.* Ad ea verò, quæ constiterit versa non esse in utilitatem ecclesiæ, solvenda (intellige ex bonis suis patrimonialibus, si quæ habet, aliisve, de quibus disponendi potestatem habet) obligatur Prælatus mutuuum nomine ecclesiæ accipiens, ac proinde contra eum ejusque hæredes agere potest creditor. Pirh. *n. 10.* cum Molin. *l. c. n. 2.* & Covar. *L. 2. resol. c. 17. n. 2.* quos citat. Quòd si etiam Prælatus sumptus, quos ecclesia factura non fuisset ex bonis suis, rationabiliter & prudenter fecit ex accepto à se mutuo cum consensu capituli, tenetur adhuc ecclesia totum solvere, etsi hi sumptus non cesserint in utilitatem ecclesiæ, quia res, in quem impensu casu periiit. Arg. *L. sed an ultra §. is autem ff. de negot. gest.* Si verò hi sumptus impensu irrationabiliter. V. g. in pompas, picturas, stru-cturas, superfluas, ecclesia solum obligatur ad tantum, quantum inde locupletior facta ut Pirh. *n. 16.* De cætero quod dictum de Prælato, idem est, dum particularis aliquis de ecclesia vel monasterio, V. g. Canonicus vel Monachus cum licentia Prælati vel Abbatis sui cum majoris partis capituli consensu intra summam definitam nomine ecclesiæ mutuò accepit pecuniam, ad cujus solutionem opus non est alienare res ecclesiæ immobiles aut mobiles pretiosas; ita ut ecclesia vel monasterium in hoc casu teneatur solvere, etsi mutuans non ostenderit pecuniam illam impensam in utilitatem ecclesiæ, ut Pirh. *h. t. n. 15.* argumento manifesto sumpto ex *c. penult. de fidejuss.* Si verò summam sibi constitutam excessit talis mutuatarium, quòd ad hunc excessum solvendum non teneatur ecclesia, nisi constiterit, aut mutuans probaverit, etiam hunc excessum impensum in utilitatem ecclesiæ; tunc enim mutuans agere potuit contra ecclesiam actione in rem verso, ut Gl. *in cit. c. penult. v. in utilitatem.* Pirh. *n. 13. juncto n. 15.* uti quoque probare tenetur mutuans totam summam mutuò acceptam etiam à Prælato